

Список використаних джерел:

1. Скрипченко І.Т., Скрипченко О.Т. Питання гендерної рівності у спорті в діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету. *Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10-11 червня 2021 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2021. - с.86-88
2. Заходи міжнародного олімпійського комітету щодо підвищення гендерної рівності на олімпійських іграх. URL: http://reposit.unisport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4981/molod_xiv_zbirnyk_traven_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=75
3. Проблеми та досвід гендерного підходу у сфері спорту та фізичному вихованні в сучасному суспільстві. URL: <https://www.researchgate.net/profile/Iryna-Skrypchenko/publication>.

Ольга Горіна

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)*

**СПОРТИВНЕ ПРАВО ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
ЖІНОЧОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ**

Horina Olga. Sports Law and Ensuring the Development of Women's Sports in Ukraine.

Key words: Sports Law, discrimination, gender characteristics.

Спорт є одним з важливих показників соціальної активності особистості та естетичного рівня розвитку поряд з іншими етичними нормами суспільства. Успіхи в спорті характеризують якість фізичного виховання через який проходить людина, яке спрямовано на всебічний, гармонійний розвиток та зміцнення її здоров'я. Спортивні тренування та професійний спорт є сферою соціального життя значної частини населення. Це заняття в закладах освіти, студентський спорт, професійний спорт, параолімпійський. Поряд із зміцненням здоров'я та фізичним розвитком особистості важливим в спорті є досягнення та результати в спортивних змаганнях. Успіх допомагає спортсменові змінювати себе та іншим бачити все навколо себе, в суспільстві.

Доктор юридичних наук Балинська О.М. вважає, що «розвиток фізичної культури і спорту, оновлення здорового способу життя, неминуче

призводить до підвищення суспільного інтересу до спортивної сфери [1]. Це передбачає створення спортивного права як окремої галузі права, пов'язаної з численними науковими дослідженнями, юридичною практикою, професійною діяльністю спортсменів, керівників спортивної галузі та прихильників здорового способу життя [2, 3].

Удосконалення спортивного права залишається актуальним через гендерну нерівність для спортсменок. Оскільки існує недовіра щодо їх придатності до занять силовими видами спорту, так званий поділ на «сильну» та «слабу» стать, вважаючи силу важливою рисою спортсмена. Те, що статистично чоловіки сильніші й витриваліші за жінок, не означає, що це має впливати на статус і ставлення в суспільстві до спортсменок. Фізичні можливості не повинні визначати цінність людини в суспільстві.

Спортсменки вражають своїми досягненнями: стрибки у воду, стрибки із жердиною, виконання «подвійного тулупу» на льодовій арені. Скільки їм потрібно натхнення, фізичних сил на футбольному полі, гімнастичних матах чи у басейні? Фізичні тренування та досягнення успіхів залежать від фізичної єдності розумових, моральних, трудових, естетичних якостей особистості спортсмена. «Характерною особливістю сучасного суспільства можна вважати його людиноцентристську спрямованість, згідно з якою найважливішим показником успіху є індивідуальний розвиток особистості, її здібностей, мислення, задоволення пізнавальних запитів і потреб, прав і свобод» [4].

Спорт – це соціальна діяльність, яка потребує правового регулювання та психологічної підтримки так як характеризується соціальними стандартами, які визначають як чоловічу так і жіночу поведінку.

Коли йдеться про гендерну дискримінацію в спорті, то все вище сказане стосується менше чоловіків, в основному жінок-спортсменок. Навіть часто на Олімпійських іграх багато видів спорту не мали жіночого представництва. За даними участі в Олімпійських іграх 2008 року відсоток спортсменок був набагато нижчим ніж чоловіків-спортсменів (до 30 % в командах). Але вже Олімпійські ігри в Токіо 2020 року відзначалися як перші в історії гендерно збалансовані Олімпійські ігри. Не буде перебільшенням, що чоловіки-спортсмени, які займаються «жіночими» видами спорту, такими як фігурне катання та танці, також часто зазнають знущань.

Дискримінація є негативним суспільним явищем і проявляється у всіх сферах. Спорт не є винятком. Він ототожнюється з низкою загроз. Спортивна практика свідчить, що спортсмени піддаються утискам, стикаються з нетерпимістю, нерівноцінному ставленню, навіть проявам насилля [5]. Гендер є соціальною конструкцією, яка піддається змінам у часі, просторі та правовій трансформації.

В юриспруденції відомо, що в правовій системі України, а це стосується і спортивного законодавства ст. 3 Конституції України закріплює, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека

визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [4]. У Ст.49 Конституції України проголошується, що «...держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя».

Спортивне право – галузь права, яка тільки починає розвиватися в Україні, що ускладнює процес вдосконалення правових норм, що регулюють спортивні правовідносини, більшість яких залишається нерегламентованою в українському законодавстві. Нормативне визначення поняття «спорт» міститься в Законі України «Про фізичну культуру і спорт».

Важливим джерелом спортивного права є правовий звичай санкціонований державою, який набуває загальнообов'язкового значення. Серед них можна виділити такі звичаї як ведення чесної гри, змагальність, рівність.

Спортивне право перебуває на стадії формування при взаємодії з багатьма галузями такими як адміністративне, трудове, цивільне тощо. Предметом регулювання спортивного права є сукупність суспільних відносин, які виникають і реалізуються в процесі організації та формування спортивних команд, встановлення вимог до професійних спортсменів, при проведенні контролю за дотриманням спеціальних правил – регламентів.

Європейська спортивна хартія встановлює, що спорт має мати автономні процеси прийняття рішень і обирати лідерів для дотримання толерантності та взаємної поваги, підтримки спортсменів, представників своїх громад.

Протистояти дискримінації за гендерною ознакою необхідно насамперед через поширення інформації про жінок у спорті та демонстрацію їхніх професійних досягнень, збільшення їх представницьких місць. Гендерний дисбаланс у ключових ролях має значення для ширшої сфери функціонування спорту як виду соціальної діяльності. Нині спортивні установи репрезентовані недостатньою представленістю жінок на керівних, тренерських, медійних та інших посадах з високим статусом, що ще більше підтверджує спорт, як сферу, в якій домінують чоловіки [6].

У сучасному суспільстві правовий порядок (ст.19, Конституції України) «ґрунтується на засадах відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством».

В складних ситуаціях для спортсмена, на допомогу приходять психолог, який разом з тренером мають вибудувати довірливі й доброзичливі стосунки зі спортсменом [7]. Вони ставлять цілі, мотивують його та формують поведінку в найважливіші моменти спортивної кар'єри, допомагають пережити поразки та невдачі й мобілізуватися для подальших спортивних змагань.

Список використаних джерел:

1. Балинська О.М. Проблеми гендерної рівності у спорті: актуальні питання протидії дискримінації. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. С.362-365.

2. Скрипченко І.Т., Ластовкін В.А. Спортивне право, як навчальна дисципліна. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні*: матер. XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. 2020. С.128-131

3. Skrypchenko I., Pavlovsky H. The decision of the sports disputes in national sports arbitration court. *International And National Security: Theoretical And Applied Aspects*. Theses of the IV International scientific-practical conference (Dnipro, March 13, 2020). P. 397-398

4. Гаро Г.О., Кушнір О.О. Спортивне право: огляд національного законодавства і міжнародних стандартів. <https://protocol.ua>.

5. Skrypchenko I. T., Bjelica B., Aksović N. Bullying in modern sports environment: understanding and prevention. *Physical Culture in University Education: World Practice and Modern Trends*: a collection of materials from the International Scientific and Practical Conference (Dnipro, April 13, 2023). ДДУВС, 2023. С. 69-72

6. Скрипченко І.Т., Скрипченко О.Т. Питання гендерної рівності у спорті в діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету. *Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10-11 червня 2021 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2021. - с.86-88

7. Горіна О.Т. Формування професійних компетентностей здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності «Психологія». *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету* . Серія: Педагогіка. №1(26) 2021. С.77-82.

Маргарита Чоботько

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Chobotko Marharyta. The importance of legal support for physical culture and sports in Ukraine

Key words: legal support, physical culture, sports, Ukraine, importance

Сучасні дослідники у галузі теорії спорту та інших соціогуманітарних дисциплін, а також законодавці, підкреслюють значення посилення правового забезпечення фізичної культури і спорту в Україні, розглядаючи це як один із основних напрямів державної політики. Нормативна база, що стосується фізичної культури і спорту в Україні, є складовою частиною загального законодавства і включає в себе положення різних галузей права, таких як конституційне, цивільне, трудове, міжнародне, адміністративне, господарське, процесуальне та податкове, що регулюють державне управління у сфері спорту [1].